

Työn esittely: Väriaineherkistettyjen aurinkokennojen ja piipohjaisten aurinkokennojen vertailututkimus

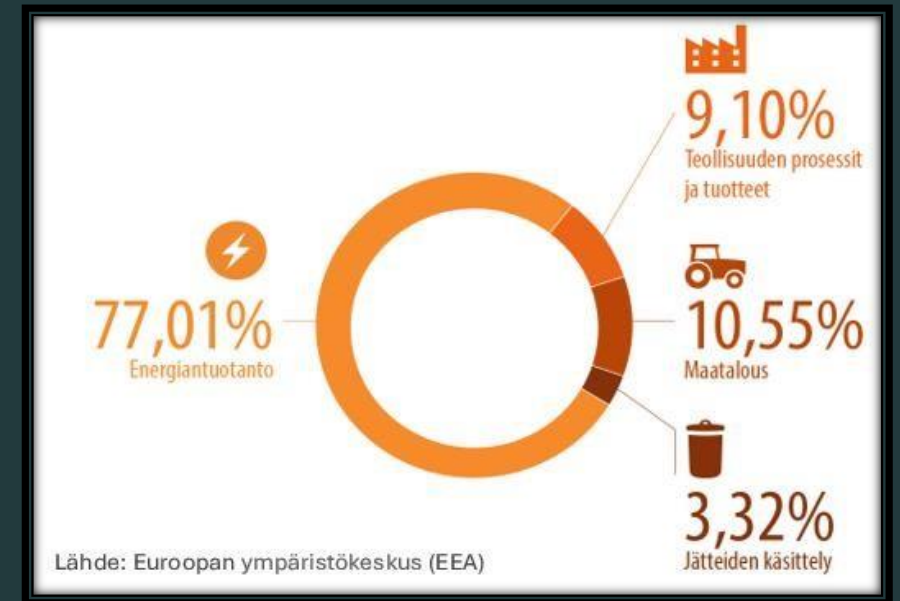
Marcus Anttila & Antton Kiuru
Helsingin Suomalainen Yhteiskoulu

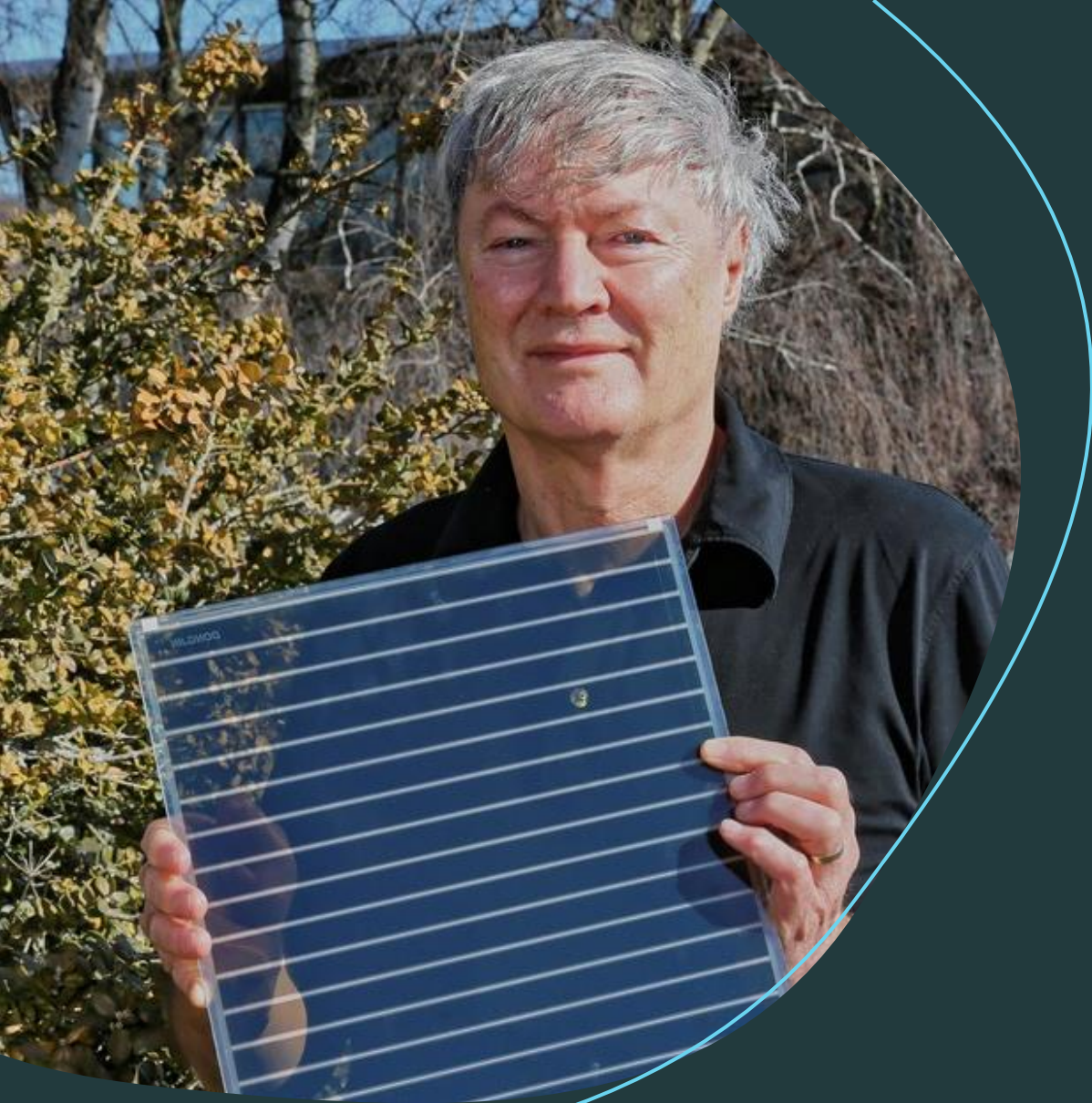
Tutki-Kokeile-Kehitä 2023

Johdanto

- Ilmastonmuutos on yksi vakavimmista globaaleista uhista Maalle.
- Ilmastonmuutosta eli kiihtynyttä kasvihuoneilmiötä aiheuttavat kasvihuonekaasupäästöt johtuvat Euroopan Unionin alueella 77 % energiantuotannosta (vuonna 2019).
- Aurinko on erittäin tehokas energianlähde: Auringon säteilyenergiaa kertyy maapallon pinnalle tunnin aikana enemmän kuin koko ihmiskunta kuluttaa energiaa vuodessa.

Idea

- Saimme idean työhömmme koulumme katolla sijaitsevista aurinkopaneeleista ja ohjaajamme vinkistä.
- Lähdimme tutustumaan aurinkopaneeleihin ja erityisesti Grätzelin kennoihin, joiden odotetaan korvaavan kalliit piikennot.

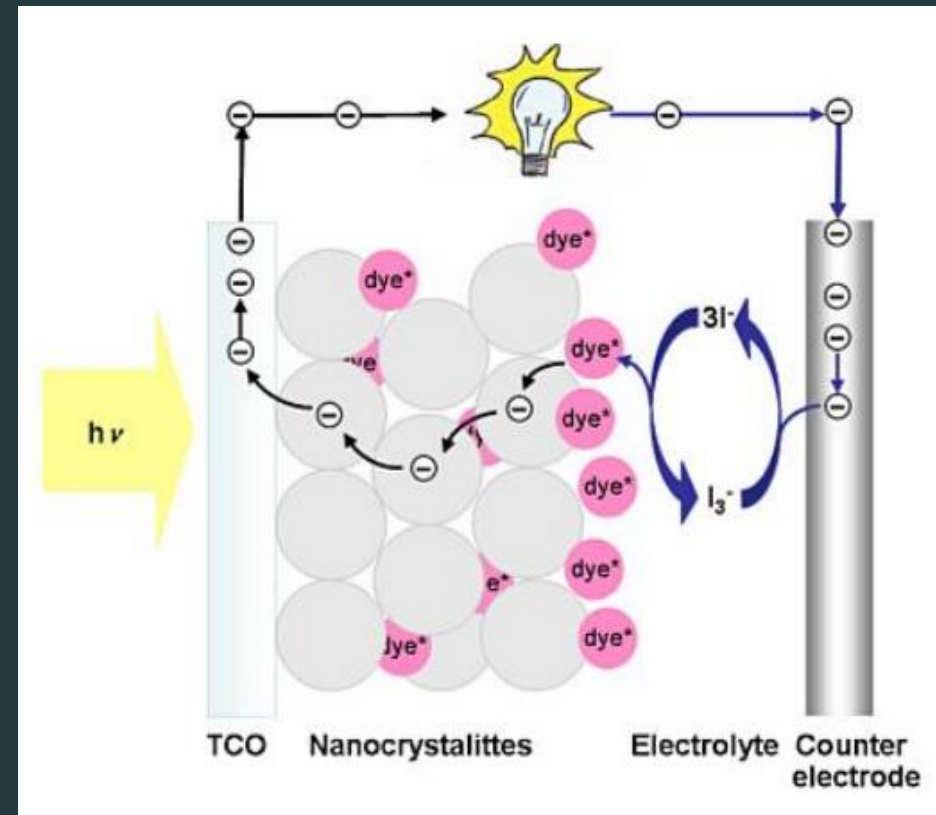
Lähde: News - EPFL

Kasvien fotosynteesiä jäljittelevän väriaineherkistetyn aurinkokennon kehittäjä sveitsiläinen Michael Grätzel.

Grätzel-aurinkokennojen toiminta

- Auringon säteily ja sen valoenergia läpäisee lasilevyn ja virittää väriainemolekyylit.
- Väriainemolekyyleistä irronnut elektroni virtaa titaanioksidia pitkin anodille ja sieltä kohti katodia muodostaen virtapiirin.
- Elektronin menettäneet väriainemolekyylit pelkistyvät elektrolyyttiliuoksen ansioista.
- Elektrolyytti saa elektroninsa takaisin virtapiirissä liikkuvilta elektroneilta.
- Grafiitilla värjätty vastaelektrodi nopeuttaa ja vakauttaa elektrolyytin pelkistymisreaktiota.

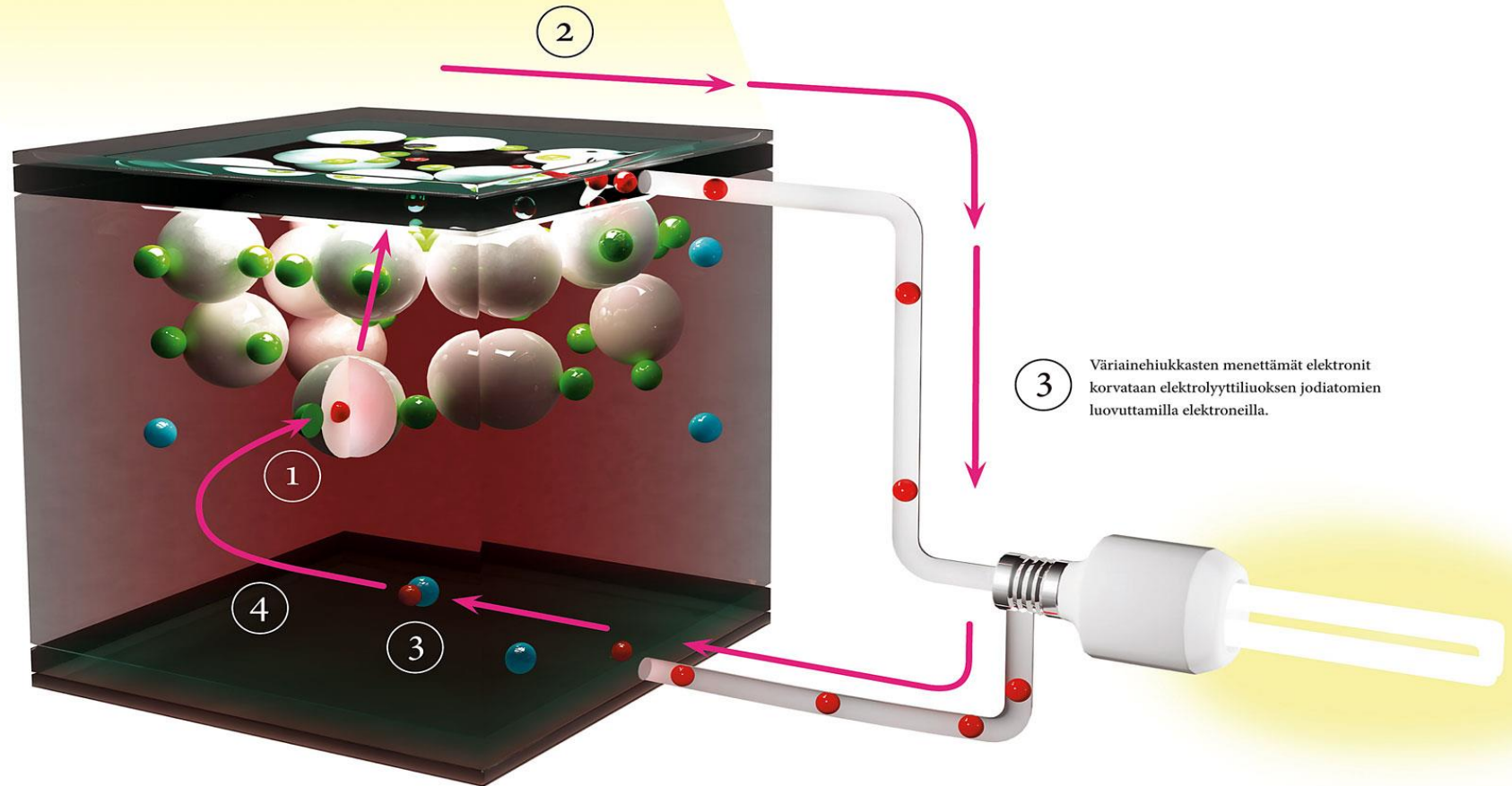

Diagrammissa näky kennon toimintaperiaate.

Keltainen nuoli on saapuva valoenergia ja suuret valkoiset pallot "Nanocrystallites" ovat titaanioksidimolekyylit (TiO₂).

Väriaine-herkistetty aurinkokenno

Kolmannen sukupolven aurinkokennoteknologia, Grätzel-aurinkokenno, muuttaa auringon säteilyn sähkövirraksi jäljitellen luonnon fotosynteesiä.

1 Valonsäteiden osuessa titaanioksidin pinnalla oleviin väriainemolekyyleihin ne virittyvät ja vapauttavat elektroneja titaanioksididihiukkasiin.

2 Vapautuneet elektronit kulkeutuvat titaanioksididihiukkasia pitkin virtaa keräävälle anodille ja ulkoiseen virtapiiriin.

4 Jodiatomit saavat uusia elektroneja luovuttamiensa tilalle katodilta. Näin virtapiiri sulkeutuu.

3 Väriainehiukkasten menettämät elektronit korvataan elektrolyyttiliuoksen jodiatomien luovuttamilla elektroneilla.

Tutkimuksen toteutus

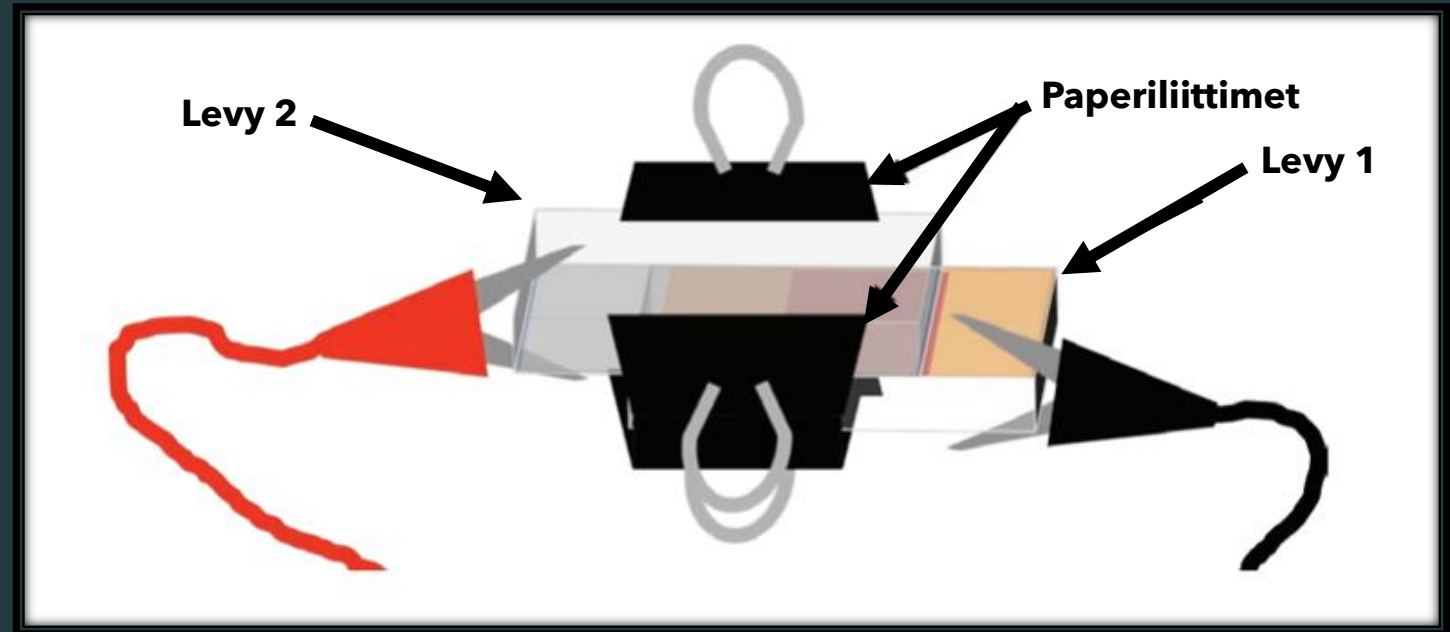
- Tarkoituksena oli verrata Grätzel-kennoja perinteisiin koulumme katon piipohjaisiin aurinkopaneeleihin.
- Laskimme koulun paneeliston todellisen valoenergiaa keräävän alueen pinta-alan valmistajan tietojen mukaan, jotta voimme verrata kennojen hyötysuhdetta keskenään.
- Koulumme käyttää Naps Solar Systemsin Saana 225-WP paneeleita.
- Tutkimusta varten rakensimme omat 1 cm^2 kokoiset kennot.
- Valmistimme kuusi kennoa, josta yksi oli testikenno, jota ei otettu tuloksissa huomioon.

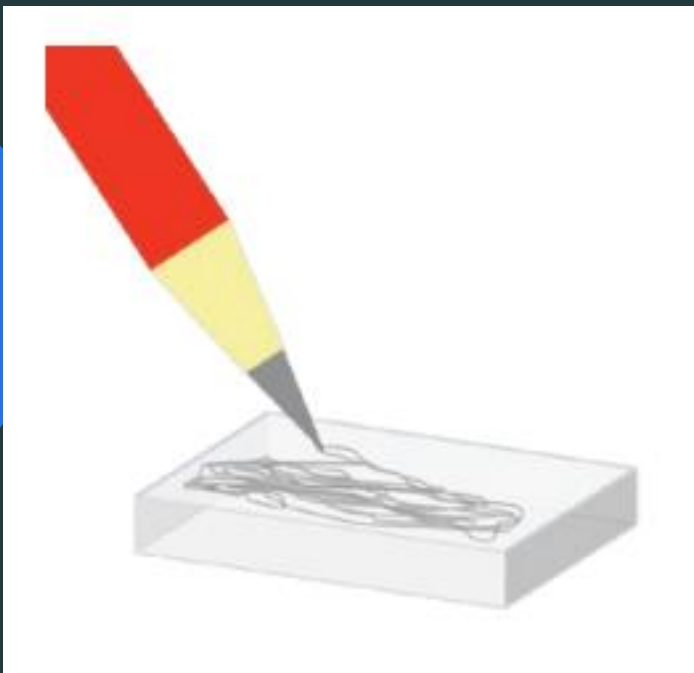

Koulumme katon 80 paneelin paneelisto.

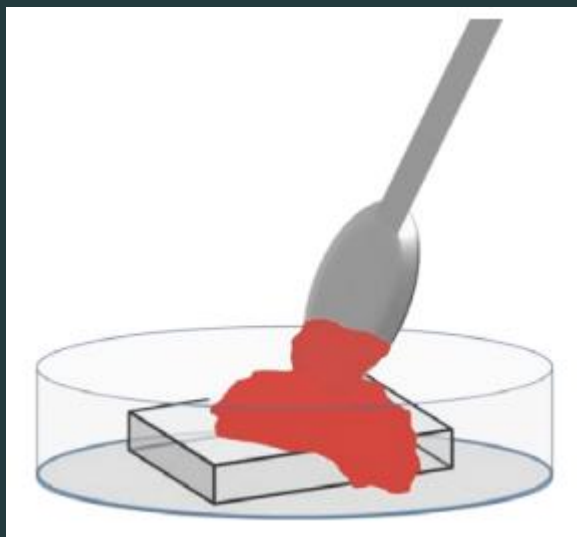
Kennojen rakentaminen

- Otetaan kaksi sähköjohtavaa lasilevyä johtava puoli ylöspäin. Levyn 2 pinta peitetään grafiitilla (Kohta 1, kts. seuraava dia).
- Levyn 1 keskiosan pinta levitetään titaanioksidipastalla (Kohta 2). Levyt sijoitetaan sen jälkeen uuniin, jonka lämpötilaa nostetaan väliajoin.
- Uunista otettujen levyjen päälle laitetaan ensin mustikkamehu (Kohta 3) ja sitten elektrolyyttiliuos eli jodiliuos. (Kohta 4)
- Seuraavaksi kenno kasataan oikeanpuoleisen mallin mukaan kiinnittäen hauenleuat reunoille.

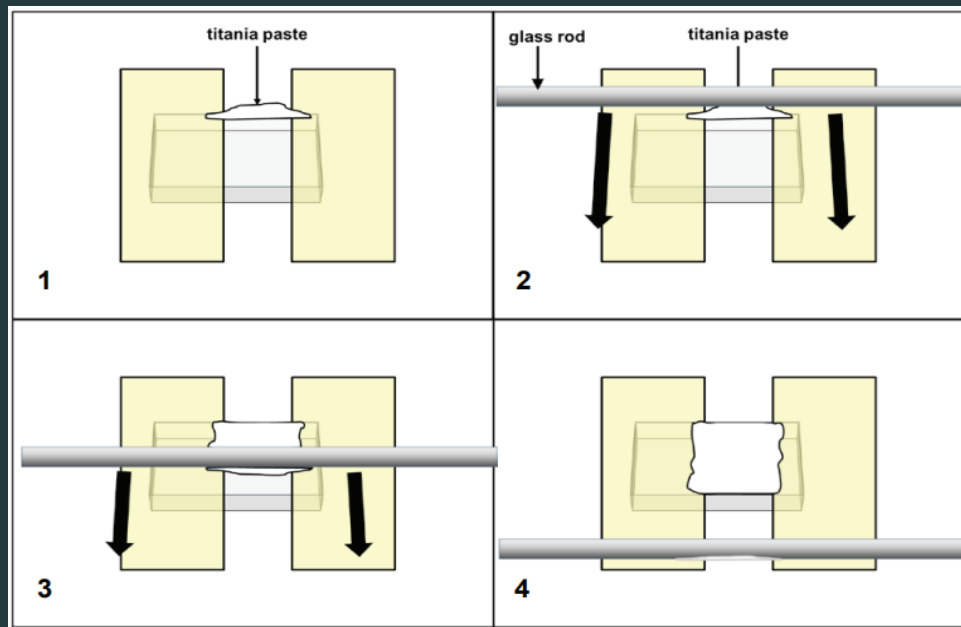

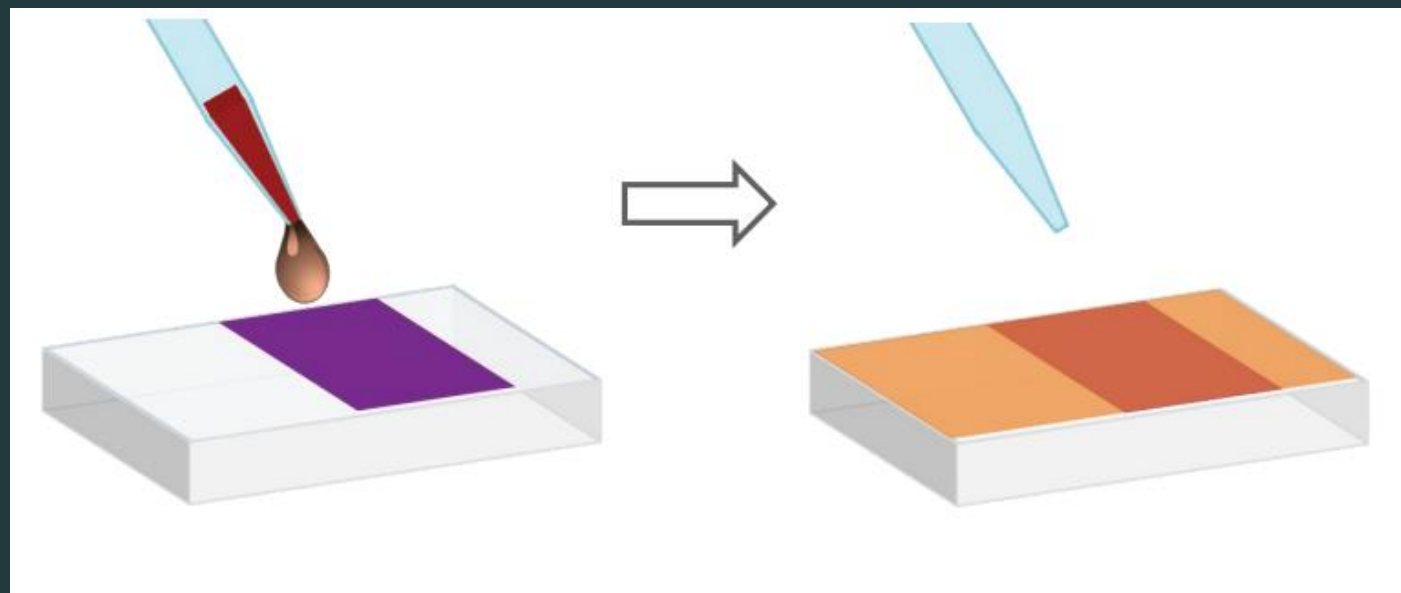
Kohta 1: Levyn 2 pinnan peittäminen grafiittikynällä

Kohta 3: Mustikkamehun lisäys

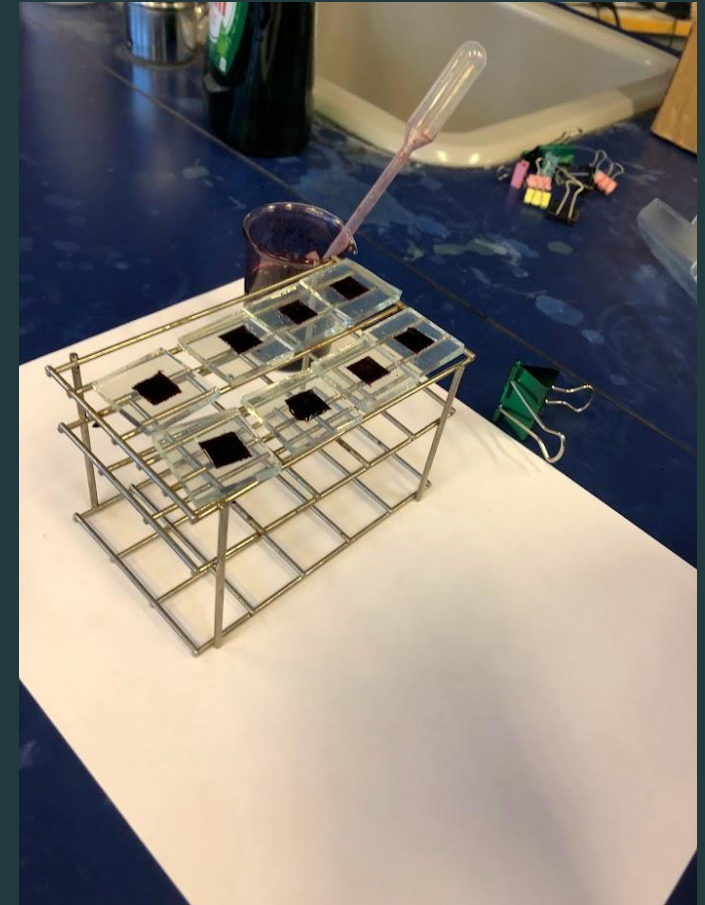
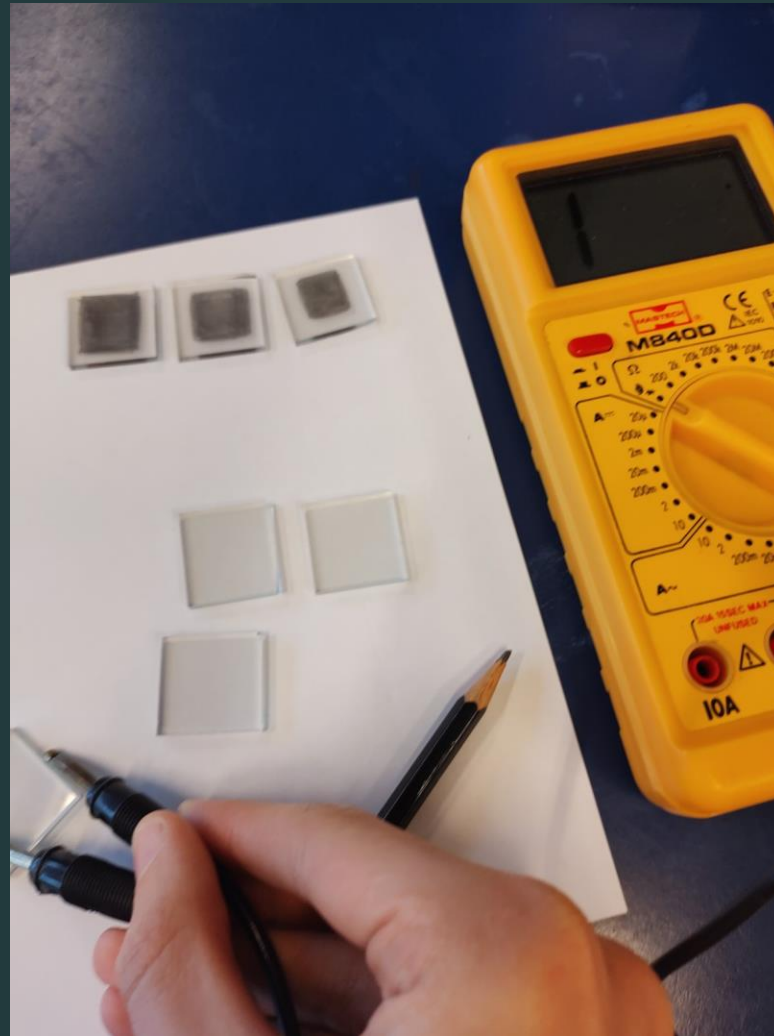
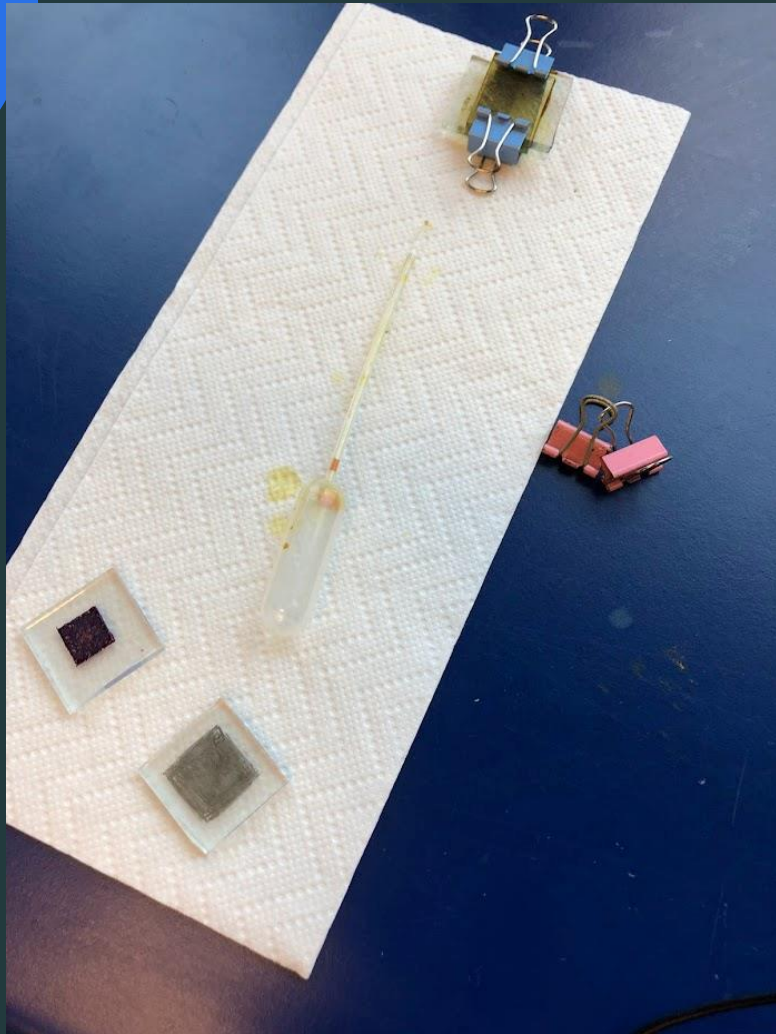
Kohta 2: Titaanioksidin levittäminen

Kohta 4: Jodiliuksen lisäys

Kuvia rakennusvaiheesta

Tutkimuksen tulokset

- Oikeanpuoleisessa taulukossa on esitetty Grätzel-kennojen mitatut sähkövirrat ja jännitteet.
- Näistä pystyimme laskemaan tehon ja tehon / neliometri. Vertaamalla tätä UV-lampun tehoon pystyimme laskemaan kennojen hyötysuhteen.
- Grätzel-kennojen hyötysuhde oli tutkimuksessa 15%. Tämä on hieman koulumme paneelien 16% alempi, mutta kuitenkin erittäin hyvä tulos.
- Hyötysuhteet eivät kuitenkaan olleet suoraan verrannollisia erilaisten mittausympäristöjen vuoksi.

Kenno (nro)	Sähkövirta (A)	Jännite (V)
1	0.0035	0.162
2	0.0027	0.143
3	0.0019	0.112
4	0.0043	0.172
5	0.0017	0.116
Keskiarvo	0.00282	0.141

Kennoista mitatut sähkövirrat, jännitteet ja niiden keskiarvot, joista pystyimme laskea niiden tehon.

Johtopäätökset

- Grätzel-kenno on toimiva aurinkokennomalli, joka kykenee tuottamaan sähkövirtaa jo alkeellisella tasolla samoissa suuruusluokissa ja kilpailukykyisesti perinteisiin piipohjaisiin paneeleihin verrattuna.
- Investoinnin lisäys ja kennojen kehittäminen voisi parantaa Grätzel-kennojen kestävyyttä ja hyötysuhdetta.
- Grätzel-kennot voivat jopa kokonaan korvata piipohjaiset aurinkopaneelit tulevaisuudessa.

